

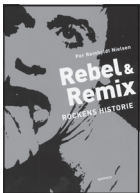
Undersøgelsens metodologi fremlægges i kapitel 4. Holgersen har med sine metodiske valg fraskrevet sig de kontrollerede forsøgs muligheder for kvantificering, men har til gengæld muligheder for gennem deltagerobservation at beskrive i sammenhængende forløb, hvordan meningsskabende strukturer opstår eller genereres (s. 60). Metoden er fænomenologisk, og Holgersen drøfter de muligheder og problemer der ligger heri. I resten af afhandlingen udfoldes analyserne, først – med yderligere begrebsafklaringer – i forhold til meningsaspektet (kap. 5) og dernæst – i afhandlingens mest udfoldede kapitel – i forhold til deltagerstrategier (kap. 6).

Endelig sammenfattes resultaterne under overskriften “Den generative praksis” (kap. 7), der skitserer et muligt nyt syn på småbørn i musikundervisning. Holgersen ser børnenes intentionelle deltagerstrategier, som han har afdækket og eksemplificeret i analyserne, som ikke-hierarkiske, varierede og uden indbyrdes kontinuitet (s. 215). Men alligevel lærer børnene mere og mere. De lærer ikke musikalske strukturer, færdigheder eller kundskaber, som er identiske med lærerens eller andre voksne forbilleders. Der er heller ikke tale om, at ‘barnet’ udfolder sin ‘naturlige’ musikalitet og at læreren fremmer barnets ‘naturlige’ potentialer, sådan som det har været opfattelsen i reformpædagogisk inspirerede tilgange til musikundervisning (s. 216). Der er tale om en generativ praksis under stadig forandring. I og med, at eleverne så at sige ikke lærer det læreren underviser i (selv om Holgersen selvfølgelig ikke er blind for den rolle, de voksne konkret spiller i de observerede forløb bl.a. i kraft af, hvad han betegner som deres ‘definitionsagt’), så er det oplagt at tilrettelægge situationer med et bredt spektrum af meningsfulde aspekter, der kan være musikalske eller på anden måde æstetiske og som kan dreje sig om musikalske og sociale relationer mellem deltagerne indbyrdes. Det giver et spillerum for relevante måder at deltage på. “Den pædagogiske udfordring for os som voksne er, om vi kan fornemme, hvornår noget er meningsfuldt for børnene” (s. 214).

Holgersen udtrykker et håb om, at “den beskrevne synsmåde kan bidrage til at skærpe og nuancere blikket på småbørns musikalske udtryksformer og deltagelse i musikundervisning” (s. 216). Det er ikke et forfængeligt håb. En bog som denne må kunne være stimulerende for musikpædagoger uanset ståsted. Den fokuserer på hvad der sker og kan ske i undervisningen og skærper opmærksomheden.

Forskningsmæssigt er den et bidrag til udvikling af forskningsparadigmer og metoder inden for musikpædagogisk forskning, der baserer sig på observation og tolkning, og som er beslægtet med, hvad der er under udvikling inden for pædagogisk forskning mere bredt set, ligesom vi i de senere år har set en række ph.d.-afhandlinger inden for musikterapiforskningen, der er beslægtede med Holgersens i brugen af videodokumentation og i greb på tolkning og analyse.

Peder Kaj Pedersen

Per Reinholdt Nielsen
Rebel & Remix. Rockens historie
 Århus: Systeme, 2003
 352 pp., illus.
 ISBN 87-616-0323-6
 DKK 298

Rebel & Remix med undertitlen *Rockens historie* er ifølge udgivelsens bagside “den første samlede fremstilling af rockens historie på dansk”. Hvordan udvælger denne første danske fremstilling så sit stof? Det siges der desværre alt for lidt om i bogens indledning, der blot konstaterer, at “Rebel og Remix har et bredt syn på rocken og betragter området som en kunstform, hvor der ikke pr. automatik er en modsætning mellem kunst og kapital” (s. 6) og senere

“Rebel og Remix er en historisk fremstilling med mange valg og fravalg” (s. 7). Så vag en formidling af feltets afgrænsning er ærgerlig, og Per Reinholdt Nielsen formidler da heller ikke baggrunden for disse valg og fravalg til sine læsere. Bogen præsenterer rockens historie som en fortælling hvis hovedpointer trækkes op i fem oversigtskapitler, der hver især omhandler et årti. Fremstillingen er suppleret med 25 såkaldte bokse, som gennemgår en stilart (genre), en problemstilling eller et begreb.

Førstehåndsindtrykket af bogen er, at den viderebringer et ganske gedigent overblik over det rockmusikalske felt. Der optræder alle de navne, stilarter og genrer, man kan forvente. Det skal fremhæves som noget særdeles positivt, at det er 1990'erne, som beskrives mest omfattende – et træk som nok vil betyde, at det er en bog, der vil blive anvendt til opgaveskrivning i folkeskolen og gymnasiet, som nok først og fremmest er bogens målgrupper (forordet giver ikke nogen anvisning på, hvem udgivelsen egentlig henvender sig til).

Indtrykket af en brugsbog forstærkes af at bogen er forsynet med en ordliste, der præsenterer nogle af de fagtermer, der anvendes. Desuden optræder en liste over noter, en litteraturliste, et navneregister og et register over bokse. Ideen er god nok, men disse funktioner er så dårligt redigerede, at man undres. Ordlistens udvalg virker fuldstændig tilfældigt og uambitiøst med opslag som “Akkord. En samklang af mindst tre toner” og “Harmoni. Samklang af flere toner” eller direkte misvisende som “Loop. Kort rytmisk forløb på som regel to takter, der bruges som fundament under et helt nummer” (s. 336-37). Også de ‘noter’ der oplyser om citaternes ophav (s. 338) er uegale, idet nogle noter henviser til titler på bøger, andre til forfattere. Oversigten over boksene (ikke alfabetiseret, men i bogens rækkefølge) afslører, at der ikke er nogen linje i typen af emner, der er medtaget. Her optræder emner fra autenticitet til hip hop-mordene. Inde i teksten er det ikke til at se, at de manglende oplysninger om årstal for de nævnte personer faktisk optræder i registret. Alt dette svækker bogens autoritet som lærebog.

Forordet beskriver, at bogen “giver et overblik, trækker nogle klare linjer op og sætter fem årtiers rockmusik ind i en sammenhængende fortælling” (s. 7). Per Reinholdt Nielsen har altså sat sig for at lade rockmusikken være omdrejningspunktet for en stor fortælling. Problemet er, at vi aldrig får at vide, *hvorfra* historien fortælles. Hvad berettiger rockmusikken til at være en størrelse, der frit og uden kommentarer kan bevæge sig rundt mellem verdensdelene og årtierne, og samtidig blive fortalt som en samlet genre? For at gøre dette, må man konstruere sit rockfelt, og forfatteren beskriver dette som “et fortløbende samspil mellem kunst og konsum, teknologi og musikere, gaden, industrien, fans og bands, medier og musikere” (s. 6). Ingen er glemt i dette sympatiske projekt, men for at kunne forholde sig til denne mængde af aktører må man konstruere et eller andet, der binder feltet sammen. Forordets konstatering af, at det historiske forløb er en fortløbende dialog og symbiose mellem markedet og musikken løser ikke dette problem: hvilket marked taler vi om – og hvilken musik? I denne manglende synliggørelse af, at der er truffet valg, ligger bogens største svaghed. Sine steder bliver fremstillingen derfor temmelig postulerende. Det gælder f.eks. forskellene mellem sort og hvid, der jo også er konstruktioner: Den “hvide slagerpop dominerede radioen og pladesalget med banale tekster, melodier uden danserytme” etc., men rock'n'roll “kunne man både mærke i kroppen, høre på lyden og ydermere se af teksterne” (s. 17) – og det gælder også beskrivelsen af kønnet i rockmusikken, som ikke kun er kvindernes kamp mod traditionelle kønsroller, men er en leg med selve konstruktionen af køn.

Forordets afvisning af pop/rock-dikotomien som uinteressant er ikke heldig. Det, der konstituerer rockmusik er, at den hele tiden forholder sig til et ‘andet’ – heriblandt popmusik eller commercialitet eller marked, eller hvilken fremtrædelse dette andet nu har. Dette kommer til udtryk i bogens noget modstræbende behandling af boybands, som ifølge fremstillingen er anderledes end rockbands, fordi de har en kort levetid og hurtigt glemmes (s. 322). Min

pointe er, at det netop er i disse modsætninger eller møder, at vi bliver i stand til at sige noget karakteristisk om, hvordan rockbegrebet konstrueres.

Per Reinholdt Nielsens force ligger i hans kendskab til de mange forskellige scener. Som rockjournalist har han en solid baggrund for udvælgelsen af sit stof og han ved, hvor de gode historier findes. Man kan imidlertid savne noget mere indholdsmæssigt interessant om musikken. Dels optræder hjemmelavede begreber som "håndspillet musik", "sange, stemt i mol" "bragende guitarbredder" (s. 278, 257, 207) – udtryk og begreber, der alle går igen, og som man godt kan gennemskue meningen af men som ikke siger meget kvalificeret om det musikalske materiale. Her holder forfatteren sig for meget på overfladen. Det musikalske stof er ideologiseret og placeres på sin rette hylde. Men musikalsk interessante sammenstød som f.eks. heavyens romantikinspirerede dyrkelse af virtuosen eller Zappas opgør med den rigide forståelse af hvad en rockmusiker er og kan er nedprioriterede. Det ideologiske kommer også til udtryk i holdningerne til komposition og nodepapir, der beskrives som mistænkelige fænomener, der nærmest dehumaniserer musikken (s. 17). Bogens manglende reflektive niveau betyder, at dens pointer kan synes lidt for uargumenterede og forudsigelige, hvis man er orienteret i faglitteraturen.

Der er uden tvivl mange, der vil have glæde af at læse bogen, for det er rigtigt, at det er den første af sin slags på dansk. Problemet er, at den ikke gør opmærksom på, hvorfra den anskuer sit stof. Vi får en rockens gennemsnitshistorie, hvor alt er søgt placeret med kronologien som skelet. Per Reinholdt Nielsens force ligger først og fremmest i den store viden om medier og deres udvikling og indflydelse. Det er her bogen virkelig bliver interessant og relevant. Afsnittet om den digitale udfordring (s. 167) og bogens afsluttende kapitel om nutidens medieformater etc. er meget informative. Her er synsvinklen klar og man får mange og velgennemtænkte perspektiver med.

Charlotte Rørdam Larsen

Morten Hein

Musik til salg

København: People's Press, 2003

168 pp., illus., incl. 1 CD: *Musik til salg* (jubipro2, LC 542)

ISBN 87-91293-63-4

DKK 399

I et land, hvor der kun skal et salg på 50.000 plader til for at berettige en guldplade, er en bog på 168 sider om pladeindustrien en stor sag. Tidligere kontorchef i Bibliotekstilsynet Morten Hein, som i 1988 var pennefører på en noget tvivlsom rapport om bevaring af det nationale lydarkiv, har skrevet en aldeles fremragende bog, som berører meget mere end det, titlen lover: 100 års udvikling i det danske datterselskab af EMI, som kaldes HMV i daglig tale. Det er ved hjælp af punktnedslag samtidig en udviklingshistorie over gramfonpladens fremmarch i Danmark, med hovedvægten på perioden op til 1959, hvor de såkaldte 78-plader ophørte med at udkomme. Hvis man skal sammenligne bogen med lignende værker, så må det være Leif Ahms *En verden i lyd og billeder* (Lademann, 1972), som handler om radio og TV i Danmark og Peter Martlands *Since Records Began – EMI, The first 100 years* (Amadeus Press, 1997), som handler om EMI-koncernen set fra hovedkontoret i England. Bogen suppleres med en cd med tildels meget sjældne optagelser.

Først det ydre: bogen er i format blot en smule mindre end et album for de tidligere kendte 30 cm plader, og den rummer en righoldighed af arkivfotos. Layoutet er meget professionelt